

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1222
Toplantı Tarihi/Sayısı : 30.7.2024/49
Karar Numarası : 2024/705
Başvuran : İ. B.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Akhisar T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın, İdare ve Gözlem Kurulu tarafından yapılan iyi hâl değerlendirmesi neticesinde düşük puan verilmesi sebebiyle erken açık ceza infaz kurumuna ayrılma, denetimli serbestlik ve koşullu salıverilme imkânlarından faydalanamadığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 89'uncu maddesi ve 29/12/2020 tarih 31349 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik hükümleri uyarınca kendisi hakkında altı ayda bir değerlendirme yapıldığını, İdare ve Gözlem Kurulu tarafından 5/8/2022 tarih ve 2022/... sayılı Dönem Değerlendirme Kararı ile dönem puanının 53,75 olarak belirlendiğini,

b. Kurul kararında kendisinin iyi halli olduğu; eğitim-öğretim programları, spor ve sosyal faaliyetler, kültür ve sanat programlarına düzenli olarak katıldığı; diğer hükümlü, tutuklular ve Ceza İnfaz Kurumu görevlileriyle iyi ilişkiler kurduğu; Ceza İnfaz Kurumu kuralları ile kurum bünyesindeki çalışma kurallarına uyumlu olduğu ve disiplin cezası bulunmadığının tarafına iletilindiğini,

c. Zikredilen özelliklerinin karşılığının daha yüksek bir puan olması gerektiğini,

ç. Kurul kararıyla aldığı puan sonucunda Kurum içi hizmetlerde, iş atölyelerinde çalışma gibi bazı haklardan faydalanamadığını, bu haklardan yararlanan mahpusların ise daha fazla puan alabilme imkanlarının olduğunu ve bu durumun eşitsizlik teşkil ettiğini,

d. İkinci üniversite okuduğunu, sürekli kitap okuduğunu, yabancı dil çalıştığını, tüm spor faaliyetlerine katıldığını, manevi rehberlik biriminin hizmetlerinden faydalandığını, psikolog ile görüşmeye çalıştığını, sanatsal ve kültürel etkinliklere katılım gösterdiğini ve kişisel temizliğine dikkat ettiğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Akhisar T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın dilekçesindeki iddialarına ilişkin Kuruma bir başvurusunun bulunmadığı,

b. Başvuranın son dönem tarih aralığının 10/2/2022 - 9/8/2022 olduğu; yönetim servisi, psiko-sosyal servis, eğitim ve öğretim servisi, güvenlik ve gözetim servisleri tarafından düzenlenen gelişim değerlendirme

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

raporları sonucunda başvuranın söz edilen tarih aralığındaki puan ortalamasının 53,75 olduğu,

c. Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'in 32'inci maddesinin dokuzuncu fıkrası uyarınca erken iyileşmeden yararlanabilmek için öncelikli olarak gelişim puanının üst eşik puanı olan 80'i karşılaması gerektiği, talep tarihi itibarıyla da başvuranın kapalı ceza infaz kurumunda kalacağı toplam süreye göre 1/10'luk son döneme (erken iyileşme dilimi) girmiş olması gerektiği, ancak başvuranın bu şartları karşılamadığı belirtilmiştir.

4. Başvuran, muhatap Kurumun cevap yazısı kendisine iletilmesine rağmen Kurumumuza bir dilekçe sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz."

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Karar Türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinde kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın iddia ve talepleri konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

12. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Hükümlülerin değerlendirilmesi ve iyi hâlin belirlenmesi*" başlıklı 89'uncu maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"(1) Hükümlüler, ceza infaz kurumlarında buldukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulur.

(2) Birinci fıkra uyarınca yapılacak değerlendirmede, infazın tüm aşamalarında hükümlülerin katıldığı iyileştirme ve eğitim-öğretim programları ile spor ve sosyal faaliyetler, kültür ve sanat programları, aldığı sertifikalar, kitap okuma alışkanlığı, diğer hükümlü ve tutuklular ile ceza infaz kurumu görevlileri ve dışarıyla olan ilişkileri, işlediği suçtan dolayı duyduğu pişmanlığı, ceza infaz kurumu kuralları ile kurum bünyesindeki çalışma kurallarına uyumu ve aldığı disiplin cezaları dikkate alınır."

13. 29/12/2020 tarihli ve 31349 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'in "*Gelişim puanlaması*" başlıklı 32'nci maddesinin dokuzuncu fıkrası şöyledir:

"Kapalı ceza infaz kurumunda bulunan ve gelişim puanı Genel Müdürlükçe belirlenen eşik puanı aşan ve erken iyileşme gösterdiği kanaatine varılan iyi halli hükümlü hakkında idare ve gözlem kurulu tarafından, kapalı ceza infaz kurumunda kalması gereken toplam sürenin onda birine kadar daha erken açık ceza infaz kurumuna ayrılma kararı verilebilir. Erken iyileşmeye bağlı olarak, erken açık ceza infaz kurumuna ayrılma ile ilgili esas ve usuller Genel Müdürlükçe gösterilir."

14. 29/12/2020 tarihli ve 31349 sayılı Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'in "*Kararlara karşı başvuru*" başlıklı 39'uncu maddesinde "*(1) İlgililer, ceza infaz kurumu idaresi ile idare ve gözlem kurulunun bu Yönetmelikte belirtilen kararlarına karşı, 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun 5 ve 6'ncı maddelerinde yazılı usul ve esaslar çerçevesinde şikâyet ve itirazda bulunabilir.*" hükmü yer almaktadır.

15. 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun "*İnfaz hâkimliklerinin görevleri*" başlıklı 4'üncü maddesinde "... 2) Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahedeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak." infaz hâkimliklerinin görevleri arasında sayılmıştır.

16. 4675 sayılı Kanun'un "*İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü*" başlıklı 5'inci maddesinde ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararların kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle; bu karar, işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren on beş gün, her halükarda gerçekteşiği tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabileceği

düzenlenmiştir.

17. Bununla birlikte aynı Kanun'un "*İnfaz hakimliğince şikâyet üzerine verilecek kararlar*" başlıklı 6'ncı maddesinde ise infaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren yedi gün içinde infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine itiraz edilebileceği düzenlenmiştir.

18. Anayasa'nın 9'uncu ve 138'inci maddelerinde; yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde olduğu ve bu yetkinin kullanılmasıyla ilgili hiçbir organ, makam, merci veya kişinin mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

19. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinde yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesinde ise yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler ile yargı organlarında görülmekte olan uyuşmazlıkların Kurumun görev alanına girmediği hükme bağlanmıştır.

20. Somut olayda başvuran, İdare ve Gözlem Kurulu tarafından yapılan iyi hâl değerlendirmesi neticesinde düşük puan verilmesi sebebiyle erken açık ceza infaz kurumuna ayrılma, denetimli serbestlik ve koşullu salıverilme imkânlarından faydalanamadığını iddia etmektedir.

21. Anayasa Mahkemesi'ne (AYM) göre, mahkemeler tarafından verilen mahkûmiyet kararlarının infazının sağlanması ve bu bağlamda ceza infaz kurumunda tutulma süresi bakımından ceza mahkemesinin kararına ve mevzuata uygun hareket edilmesi kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının korunması açısından zorunludur (AYM, *İbrahim Uysal*, B.No: 2014/1711, 23/7/2014, para. 32).

22. Bu bağlamda mahpusların ceza infaz kurumlarında kalacağı süreyi doğrudan veya dolaylı olarak etkileyen durumların Anayasa'nın 19'uncu maddesinde tanımlanan kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir (AYM, *Fatih Kavalcı*, B.No: 2020/29968, 15/11/2023, para.15; *İbrahim Uysal*, para. 26).

23. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde Kurumun görevleri arasında; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek sayılmıştır. Bu alanlar dışında genel insan hakları ihlali iddiaları kapsamında Kuruma başvuru inceleme yetkisi verilmemiştir. Dolayısıyla, başvurunun salt alıkonulma yerinden yapılmış olması ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında incelenmesi için yeterli bulunmamaktadır.

24. Başvuranın iddiaları yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ve içtihatlarla birlikte ele alındığında; iddia konusunun kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı kapsamında kalması ve yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin bir konu olması nedeniyle Kurumun ulusal önleme mekanizması görevi alanına girmediği değerlendirilen başvurunun Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

30/7/2024 tarihinde, Saffet BALIN'ın karşı oyuyla OY ÇOKLUĞUYLA, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye

Ek: 2024/705 İ. B. Kararı Saffet BALIN Karşı Oyu (1 Sayfa)

02.08.2024

KARŞI OY GEREKÇESİ

Karar Adı : İ.B.
Karar Numarası : 2024/705

6701 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin birinci fıkrası "*Kurum, başvuruları ve resen yaptığı incelemeleri başvuru ve resen inceleme kararı tarihinden itibaren en geç üç ay içinde sonuçlandırır. Bu süre, Başkan tarafından bir defaya mahsus olmak üzere en fazla üç ay uzatılabilir.*" hükmünü haizdir. İlgili hüküm uyarınca başvuruların incelenmesi ve karara bağlanması için belirlenen sürenin azami olarak altı ay olduğu açıktır.

Somut başvuruda, yukarıda yer verilen normatif düzenlemedeki azami süreye uyulmadığı görülmektedir. Kurumumuzun insan kaynağı ile beraber değerlendirildiğinde mevcut durumdaki olağan dışı gecikmelerin makul görülebilmesi mümkün değildir. Kaldı ki aynı dönemde Kurumun insan kaynağının "tali" olarak değerlendirilebilecek faaliyetlere kanalize edildiği görülmektedir. Bu durum Kurumun insan kaynağının etkili ve verimli olarak kullanılamaması ve iş akış takiplerinin düzenli olarak yapılamamasının olağan sonucudur.

Mücbir sebepler hariç olmak üzere başvuruların öngörülen yasal sürede sunulmamasında sorumluluğu olan personel hakkında gerekli tahkikatın da yapılması gerektiği şerhiyle birlikte yukarıda sıralanan gerekçelerle sayın çoğunluğun görüşüne iştirak edilememiştir.

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>